

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinst 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Rosenkransens hemmelighet. — St. Petri menighet, Halden, feirer sin sokneprest. — Herhjemme. — Ignis.

Rosenkransens hemmelighet.

Av pater FINN THORN. O. P.

I forrige nummer av «St. Olav» skrev jeg at det trengtes en hel artikkel eller flere til å forklare selve Rosenkransens vesen. Rosenkransen er nemlig ikke så lite av et mysterium. Tilsynelatende består den bare i at man et visst antall ganger ber Fader vår og Hill deg Maria. Samtidig er imidlertid Rosenkransen også betraktning og kontemplasjon. Dette at Rosenkransen på én gang både er muntlig og betraktende bønn, gjør at den ikke er så lett å forklare og gjøre forståelig for den som ikke er fortlølig med den. Rosenkransen deler her skjebne med så meget annet i vår katolske tro som vi katolikker forstår og holder av, mens utenforstående trekker på skuldrene av det. Det er med vår katolske tro som med et glassmaleri: utenfra tar det seg hverken vakkert eller forståelig ut, sett innenfra åpenbarer det all sin skjønnhet og rikdom. Slik er det også med Rosenkransen.

Det viktigste ved rosenkransbønnen er at den er betraktning av Jesu liv. Den er likesom et resymé av det Nye Testamente. Når vi ber rosenkransbønnen så er det femten begivenheter i Jesu og jomfru Marias liv som vi etter tur betrakter for vårt indre blikk.

Vi begynner først med å hensette oss til Nasaret. Vi ser for oss Jomfru Marias heim. Vi tenker over det stille og fromme liv hun levde der. I denne unge kvinnes fredelige og tilbaketrukne tilværelse skjer der plutselig en begivenhet som gjør hennes liv til et drama. En overjordisk skikkelse, en engel, kommer med bud til henne fra himlen. Det er bebudelsens hellige øyeblikk da Jomfru Maria sier sitt Fiat, — «Meg skje etter ditt ord», hvormed hun samtykker i å bli mor til menneskeslektens forløser. Så skifter bildet. Maria er fylt av det store hun har opplevd. Hun føler at hun er blitt mor, og hun vet at det liv

hun bærer i sitt skjød det er verdens Liv, det er Guds Sønn. Hun må gi uttrykk for sin glede og sin ærefrykt. Og så drar hun fra Nasaret til en by i Juda for å besøke sin frende Elisabet. Der er det at hun jubler ut sitt Magnificat, — «Min sjel høylover Herren, og min ånd gleder seg i Gud, min frelser.» Så skifter igjen bildet. Vi er i Betlehem, i en stall, vi ser en ung mor og far og et lite nyfødt barn, og i ånden tilber vi sammen med Jomfru Maria og Josef dette barn som er Guds menneskevordne Sønn, Messias, verdens Frelser. Så er det igjen et nytt bilde som vi ser for oss. Jomfru Maria og Josef, lydige mot Moselovens forskrifter, bringer Jesus til templet, åtte dager etter hans fødsel. Der får Maria bekreftet at hennes liv fra no av er blitt et drama: «Gjennom din sjel skal også et sverd trenge», sier Simeon til henne. Det som der blir sagt til Maria er det samme som Jesus selv seinere sier til sine disipler og til oss alle: «Vil noen komme etter meg, da må han fornekte seg selv og ta sitt kors på og følge meg.» Dette fjerde bilde av Rosenkransen lærer oss at fra Maria av og så lenge verden står gjelder den grunnlov i Guds rike at enhver som kommer i nærheten av Jesus Kristus kommer i nærheten av lidelsen og korset. Det femte bilde vi ser for oss er den tolv-årige Jesus i templet hvor Jesus lærer oss kjærlighet til Guds hus og lydighet mot våre foreldre og foresatte. Disse fem første bildene danner tilsammen den del av Rosenkransen som vi kaller den gledefulle Rosenkrans.

Etter dem følger så fem smertefulle bilder som i ånden får oss til å gjenoppleve Jesu lidelse og død. Først ser vi ham i Getsemane, fortvilet inntil døden: «Han falt i dødsangst, og hans sved ble som blodsdråper som falt på jorden.» Da tenker vi over at det er vi som var årsak til Jesu dødsangst. I neste

bilde følger vi ham til Pilatus, hvor vi ser ham bli hudstrøket. Det maner oss til å være strengere mot vårt kjød, og ikke pleie dets trang til sanselige nytelser. Så kommer det bilde hvor Jesus blir forhånet og gjort narr av. Han, Guds Sønn, avglansen av Guds herlighet, får en bunt tornekvister surret rundt hodet. Det er hans kongekrone. Hvor bør ikke bildet av Jesu tornekrone hode ydmyke oss, vi som så ofte stolt løfter hodet og ønsker at menneskene skal beundre og rose oss! I det fjerde bilde av den smertefulle Rosenkrans ser vi Jesus som sleper seg fram gjennom Jerusalems gater, mens han sliten og trett etter nattens anstrengelser, bærer sitt tunge kors. Det får oss til å tenke på den korsvei som vårt eget liv ofte er. Jesus har gått foran og vist oss eksemplet, og uvilkårlig tenker vi på dette ordet i Hebreerbrevet: «Vi har ikke en høyesteprest som ikke kan ha medlidenhet med våre svakheter, men én som er prøvd på liknende måte i alt.» Det siste bilde i den smertefulle Rosenkrans hensetter oss til Golgata. Vi ser Jesus oppofre seg for oss og derved gi oss det største bevis på sin kjærlighet til oss syndere: «Så har Gud elsket verden at han har gitt sin Sønn, den enbårne, så hver den som tror på ham ikke skal gå tapt.»

Den siste tredjedel av Rosenkransen kaller vi den herlighetsfulle Rosenkrans fordi den i fem bilder framstiller for oss Jesu forherligelse ved hans oppstandelse og himmelfart og ved den Hellige Ånds komme på pinsedag, og Jomfru Marias forherligelse ved hennes opptagelse og hennes kroning i himlen.

Slik fullbyrdes det som begynte ved bebudelsen. I femten bilder omspenner således Rosenkransen hele frelsesdramaet fra dets begynnelse på jorden, da engelen Gabriel kom til Jomfru Maria i Nasaret, til dets fullendelse i himlen da Jomfru Maria som den første av alle forløste får den livets krone som Jesus ved sin lidelse og død har fortjent for henne og for hele menneskeslekten.

Dette er Rosenkransen. En storslått betraktning av Jesu liv, ja av hele frelsesmysteriet.

Men ved siden av denne storslåtte kontemplasjon har Rosenkransen også en ydmyk og beskjeden side. Samtidig med betraktningen av de femten mysterier ber vi med vår munn femten Fader vår, og hundre og femti Hill deg Maria. Under betraktningen av hver mysterium ber vi ti Hill deg Maria, og mellom hvert mysterium ett Fader vår. Hvorfor det? Hva er meningen med slik å forene den betraktende bønn med en muntlig, nesten mekanisk gjentakelse av femten Fader vår, og hundre og femti Hill deg Maria? Det er denne side ved Rosenkransen som utenforstående har så vanskelig for å forstå, og som de feilaktig anser for selve Rosenkransen. I virkeligheten er dette bare en side ved Rosenkransen. Den er likesom Rosenkransens legeme. Betraktningen av de femten mysterier er dens sjel. Og akkurat som sjelen er uendelig meget viktigere enn legemet, slik er betraktningen viktigere enn den muntlige gjentakelse av Fader vår og Hill deg Mara. Men fordi om sjelen er viktigere enn legemet, så er ikke derfor legemet overflødig eller unyttig. Det samme gjelder for

Rosenkransen. Den muntlige bønn har i den en viktig oppgave som så langt fra å være overflødig eller hindrende for betraktningen tvert om understøtter og fremmer den.

Fordi mennesket består både av sjel og legeme, må også legemet ta del i gudsdyrkelsen, må også legemet være med i bønner. Ikke å innse det er å miskjenne vårt avhengighetsforhold til Gud. Også vårt legeme skal bringe Gud den hyllest vi skylder ham som har skapt vårt legeme. Derfor bøyer vi kne, derfor folder vi vår hender, derfor slår vi oss for brystet. Og denne ytre gudsdyrkelse fremmer og befordrer sjelens indre oppløftelse til Gud. Det er lettere å føle ærefrykt for Gud når vi kneler ydmykt ned, enn når vi sitter slapt tilbakelent i en stol. Det er denne realistiske og psykologiske innsikt i lovene for sann gudsdyrkelse som er så karakteristisk for alt katolsk trosliv. Det er denne virkelighetsnære og kloke forståelse av bønnens vesen som ligger til grunn for Rosenkransen.

Vi har sett at Rosenkransen er betraktning. Men også legemet må være med i denne betraktning. Der må være overensstemmelse, harmoni, mellom det sjelen gjør og det legemet gjør. Mens sjelen ber må også legemet be. Hvis legemet ikke ber, mens sjelen ber, da er det vanskelig for sjelen å holde tankene samlet og oppmerksomheten henvendt på det vi ber om eller betrakter. Hvis legemet er helt passivt og urørlig så hemmer det bønner, fordi det virker trettende i lengere tid å innta en helt urørlig stilling. Det gjelder derfor at legemet er opptatt med noe som i stedet for å hemme bønner, fremmer bønner. Det er det som skjer i Rosenkransen ved den regelmessige gjentakelse av Fader vår og Hill deg Maria. Ved at hånden beveger Rosenkransens perler og munnen uttaler Fader vår og Hill deg Maria, innstilles legemet, hvis det er tillatt å uttrykke det slik, på bølgelengde med sjelen. Den rolige, nesten umerkelige bevegelse av Rosenkransens perler, og resitasjonen av de skjønne ordene i Fader vår og Hill deg Maria, åndeliggjør så å si legemet. Legemet svinger i takt med sjelen. Denne harmoni mellom legemet og sjelen skaper en tilstand av legemlig-åndelig bønn som er Rosenkransens hemmelighet. Denne bønn, som kan synes så utvortes og mekanisk, er derfor i virkeligheten den mest åndelige og den mest frigjorte av alle bønner. De ytre ordene vekker til bønn, og den mekaniske gjentakelse skaper reflekser i legemet som hindrer tretthet og distraksjon. Derved frigjøres sjelen. Den glemmer legemet, og legger ikke engang merke til ordene. Den er hensunken i betraktning og bønn. Ut over bokstavene og ordene, ut over legemets og sansenes distraksjoner føres den bedende til sjelens tause møte med Gud.

Imidlertid er det en alminnelig erfaring at det er vanskelig å be lenge uten at adspredelsene kommer og forstyrrer sjelens ro. Legemet og sansene går trett av en for lang åndelig konsentrasjon. Fantasiene setter seg i bevegelse og fører sjelen vekk fra det den betrakter. Da er det at de hellige ordene som

Kjenn din religion.

Av A. J. LUTZ. O. P.

VI. Guds forsyn.

Hele verdens gang, alle naturlige og overnaturlige krefter, gjerninger og begivenheter styres av Guds forsyn. Gud har satt opp et endemål for alle ting og dette endemål er atter Gud selv. De åndelige skapninger når målet ved å erkjenne og elske Gud og finne sin evige lykke i ham. De ufornuftige skapninger når sitt mål ved å åpenbare Guds storhet for menneskene og yte dem den hjelp de trenger til deres livsopphold under deres jordiske tilværelse.

Også det onde går inn i Guds evige verdensplan. Som oftest innser vi ikke, iallfall ikke med en gang, hvordan sykdom, katastrofer, krig osv. kan ha sin plass i Guds verdensorden, dersom Gud er allmektig, allvitende og god. Vi forstår ikke Guds hensikter, men Gud forstår dem og det er nok. Gud er visdom og kjærlighet. Han vil bare det gode. Sant nok, Gud dømmer ikke om godt og ondt etter sansenes inntrykk eller etter tidens interesser eller etter en begrenset fornufts beregninger. Han overskuer alle tider og hele menneskeslekten og hans blikk er stadig festet på det ene evige gode som er endemålet for alt og som er ham selv. Virkelig og absolutt godt er bare det som tjener til det evige liv, virkelig ondt er bare det som fjerner oss fra Gud. «For jeg mener at lidelsene i den tid vi no lever i, ikke er til å sam-

menlikne med den herlighet som skal åpenbares for oss. For hele skapningen venter med lengsel på Guds barns åpenbaring. Skapningen er nemlig lagt under forgjengelighet, ikke med sin vilje, men etter hans vilje som la den under (forgjengeligheten) i håp, fordi også skapningen selv skal frigjøres fra forgjengelighetens treldom til Guds barns herlige frihet» (Rom. 8, 18—21). Den bitterhet vi finner under vårt jordeliv, gir oss visdom og fred. Den lærer oss at Gud alene er god og den frigjør oss fra illusjoner som kunde hemme oss på vegen mot vårt evige mål. «Og vi vet at alle ting tjener til det gode for dem som elsker Gud, dem som etter Guds rådslutning er kalt som hellige» (Rom. 8, 28).

Men selv det onde som er synden faller under Guds evige forsyn. Gud vil ikke synden. Men når mennesket med sin frie vilje gjør opprør mot Gud, så vet Gud likevel å styre verden slik at også onde menneskers misgjerninger og svake menneskers villfarelser til syvende og sist tjener til det beste. «Å, dyp av Guds rikdom og visdom og kunnskap! Hvor uransakelige hans dommer er og usporlige hans vegger! For hvem har gitt ham noe først, så han skulde få vederlag for det? For av ham og ved ham og i ham er alle ting. Ham være ære i evighet! Amen.» (Rom. 11, 33—36.)

Imidlertid må vi vel vokte oss for å oppfatte Guds styrende allmakt slik at den opphever de skapte na-

munnen uttaler virker som en påminnelse til sjelen om å vende tilbake til bønningen og betraktningen. Det at munnen vedblir å be gjør at sjelen ikke lenge kan være «fraværende». Ordene virker som et stadig Giv akt! Slik tjener Rosenkransens mekanisme til å beskytte mot adspredthet og tretthet. Ved at Rosenkransen tar legemet med i bønningen, og hensetter også legemet i en tilstand av bønn, setter den sjelen i stand til i ro og uforstyrrethet å hengi seg til den betraktning av de femten bilder eller mysterier som er selve Rosenkransens vesen.

Slik er det ingen motsetning mellom det at Rosenkransen er både muntlig og betraktende bønn. Den muntlige del tjener den betraktende del, som legemet tjener sjelen. Et sunt og friskt legeme virker befruktende og frigjørende på sjelen. Slik virker også en harmonisk muntlig bønn befruktende og befriende på sjelens betraktning og kontemplasjon.

Når vi slik har klart for oss hva Rosenkransen virkelig er, nemlig et vidunderlig middel til å hensette legeme og sjel i en harmonisk tilstand av bønn, så forstår vi at endog ikke-katolske psykologer har omtalt den som «en genial oppfinnelse». Pascal har gitt en begrunnelse for det berettigede i Rosenkran-

sens måte å ta det mekaniske i vår natur i bønnens tjeneste ved å si: «Vi må ikke glemme at mennesket er like meget mekanisme som åndsvesen.» Videre sier han: «Det er villfarelse å sette sitt håp til ytre former, men det er hovmot ikke å ville underkaste seg dem. Det ytre må samvirke med det indre, dvs. at man bøyer kne, ber høyt osv. Vanen setter mekanismen i bevegelse, og den på sin side drar sjelen med seg uten at den merker det.»

Slik er denne merkelige bønningen som vi kaller Rosenkransen. Dens mekanisme drar sjelen med seg uten at denne merker det. Rolig og uforstyrret kan sjelen hengi seg til betraktning av frelsesmysteriet. Denne betraktning fører oss til stadig bedre å kjenne og å elske Jesus Kristus. Og det er det evige liv. «Dette er det evige liv,» sier Jesus i sin ypperste-prestelige bønn, «at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du sendte, Jesus Kristus». Slik fører rosenkransbønnen oss opp til selve det evige livs høyder. Derfor elsker vi vår beskjedne og ydmyke Rosenkrans som i forening med Jomfru Maria fører oss inn i bønnens livssamfunn med Gud i Jesus Kristus.

turers virksomhet. Gud gir tingene ikke bare å være, men også å virke og handle, hver etter sin egen art. De livløse og ufornuftige skapninger handler ubevisst, drevet av naturlovene og av medfødte impulser. De fornuftige handler bevisst og med fri vilje. Hedningene tenkte seg en skjebne, et «faktum», som med jernhard nødvendighet hersket over guder og mennesker, en blind og ubønnhørlig makt som knuste all frihet. Moderne rasjonalister, de såkale deister, derimot, tenkte seg en Gud som nok har skapt verden, men ikke videre bekymrer seg om sitt verk og lar verden gå sin gang, ene og alene etter iboende naturlover. Begge forestillinger er uriktige og både Gud og mennesket uverdige. Med sin allmakt virker Gud i alle ting, men hans virksomhet tilintetgjør ikke de skapte veseners energier. Tvert imot, det er Guds virksomhet som framkaller og vedlikeholder disse energier. Guds allmakt er skapende og livgivende. «Guds visdom strekker seg fra verdens ene ende til den andre og ordner alt mildt og harmonisk» (Visd. 8, 1). Guds allmakt er også kjærlig og vennlig mot oss. Gud bor høyt over alle himler «i lys som ingen kan komme til» (1. Tim. 6, 16). Allikevel er han ikke langt borte fra oss, men våker over oss med faderlig omsorg. Hva Gud har skapt av kjærlighet, styrer han også med kjærlighet. «Se på fuglene under himmelen; de sår ikke, de høster ikke, de samler ikke i lader; og deres himmelske Fader gir dem mat. Er ikke de meget mer enn de? Og hvorfor sørger de for klærne? Se på ullene på marken, hvorledes de vokser; de arbeider ikke, de spinner ikke. Men jeg sier dere at ikke en gang Salomon i all sin herlighet var kledd som en av dem» (Matt. 6, 26; 28, 29). Vår holdning like overfor Guds forsyn er altså hverken mørk eller tung fatalisme eller en følelse av forlatthet midt i verdens kamp og nød, men tillit og fred i troen på Guds allmakt og vennskap.

Vi vet også at Gud styrer menneskeslekten med rettferdighet og miskunn. Rettferdigheten er den gode vilje til å gi andre det vi skylder dem. I den forstand kan vi ikke si at Gud er rettferdig mot oss, for Gud skylder oss ingen ting. Han skapte oss av bare kjærlighet. Han gir oss sine gaver uten at vi på noen måte kan fortjene dem. «Hvem har gitt ham noe først, så han skulde få vederlag for det?» (Rom. 11, 35.) «Hva har du som du ikke har fått? Men dersom du har fått det, hvorfor roser du deg som om du ikke hadde fått det? (1. Kor. 4, 7). Men det finnes også hos oss mennesker en annen art av rettferdighet, som er særegen for styremaktene. Den består deri at de overordnede tildeler alle sine undergivne det mål av rettigheter og plikter som svarer til samfunnets beste, at de også lønner og straffer etter fortjeneste. Denne rettferdighet har sitt forbilde i Gud. Han gir alle sine skapninger en oppgave i verdensaltet og han gir dem også hva de trenger til å oppfylle den. Hva menneskene angår så er deres store livsoppgave å oppnå det evige liv i himmelen. For Gud har skapt oss til seg. «Og han har av én dannet hele menneskeætten til å bo på hele jordkloden, og fastsatt visse tider for

dem og landemerker for deres bosted, så de skulde søke Gud om de skulde kunde føle og finne ham, enda han ikke er langt borte fra hver av oss» (Ap. gj. 17, 26. 27). «For dem som han kjente i forvegen, dem har han også i forvegen bestemt til å bli likedannet med hans Sønnns bilde, så han skulde bli den første-fødte mellom mange brødre. Men dem han har bestemt i forvegen, har han også kalt, og dem han har kalt, har han også rettferdiggjort; men dem som han har rettferdiggjort, har han også herliggjort» (Rom. 8, 29.30). Vi oppfylle dette vårt kall ved trofast å elske og adlyde Gud. Som lønn for våre gode gjerninger gir Gud oss den himmelske salighet, mens de ulydige som hovmodig og hardnakket sier nei til Gud, får sin fortjente straff ved evig å være utelukket fra himmelen. «Jeg har stridd den gode strid, fullført løpet, holdt troen. Så ligger no rettferdskronen ferdig til meg, og den vil Herren, den rettferdige dommer, gi meg på hin dag, men ikke bare meg, men også alle dem som elsker hans gjenkomst» (11. Tim. 4, 7. 8). «For han vil gjengjelde hver og en etter hans gjerninger, med evig liv dem som holder ved i god gjerning og søker etter herlighet og ære og uforgjengelighet, men med vrede og harme dem som strir imot og ikke vil tro sannheten, men gir seg over til urettferdighet» (Rom. 2, 6. 7. 8).

Imidlertid må vi ikke oppfatte det slik at det er vi som gjør Gud til vår skyldner. Også våre fortjenester er Guds gave. Det er hans nåde alene som setter oss i stand til å gjøre gjerninger som har verdi i hans øyne. De er verdifulle, ikke fordi de er våre, men fordi de er av ham. «Den som handler etter sannheten kommer til lyset, så hans gjerninger kan bli åpenbart, for de er gjort i Gud» (Joh. 3, 21). «Gud kroner sine gaver, ikke dine fortjenester» (St. Augustin). Straffen derimot har det syndige menneske virkelig selv fortjent ved å tilbakevise Guds nåde. Gud kaller vel ikke alle til den samme grad av herlighet i himmelen, men alle får av Gud den hjelp de trenger til å oppnå sitt evige endemål. «Gud vil at alle mennesker skal bli salige og komme til erkjennelse av sannheten» (1. Tim. 2, 4). Selv de mennesker som aldri har hørt evangeliets glade budskap kan ikke klage over at Gud har forlatt dem. Guds nåde har mange veier for å nå menneskets hjerte og vekke i det tanken på evigheten og trangen til å be den «ukjente Gud» om lys. De som tar imot nådens inngivelse vil Gud nok føre til seg, enten ved å sende dem en budbringer av evangeliet eller en indre inspirasjon.

Den rettferdige Gud er også den barmhjertige. Vi har alle fortjent å bli straffet, men Gud tilgir den angrende sjel. «Dersom du, Herre, vil gjemme på misgjerninger, Herre, hvem kan da bli stående? For hos deg er tilgivelsen, forat du må fryktes» (Salme 130, 3. 4). Med sin egen kraft kan nok synderen ikke omvende seg til Gud. Ble han overlatt til seg selv, så vilde han synke dypere og dypere i avgrunnen. Men den barmhjertige Gud «vil ikke den ugudeliges død, men at han omvender seg fra sin ferd og lever» (Esek. 33, 11). «Gud har ikke skapt døden og fryder seg ikke over de levendes undergang»

(Visd. bok. 1, 13). Gud sender sin nåde for at synderen skal innse sin ulykke og med et angrende hjerte rope om hjelp.

Allikevel kan menneskets ondskap være så stor at han inntil sitt livs siste øyeblikk lukker sitt hjerte for Guds nåde og blir skyldig «i evig synd» (Mark. 3, 30). Disse ulykkelige blir ikke fordømt av Gud, de fordømmer seg selv. En kortsynt følelseskristendom mener at den barmhjertige Gud skulde gjøre synden umulig ved å frata mennesket den frie vilje. Gjorde Gud dette, så vilde nok synden og fortapelsen være umulig, men også tro, håp og kjærlighet, også den evige salighet vilde være umulig. Ånden vilde opphøre å være ånd hvis den ble fratatt den frie vilje og vilde ikke lenger være mottakelig hverken for nåde eller salighet.

Rettferdighet og barmhjertighet synes ved første blick å stå i motsetning til hverandre. Nei, ikke hos Gud. Barmhjertigheten vinner over rettferdigheten. «Når du straffer de onde, så er dette rettferdig fordi det svarer til din kjærlighet» (St. Anselm). I denne trøstefulle overbevisning ber Kirken: «Gud, du som især åpenbarer din allmakt ved å skåne og forbarme deg, utgyt din mangfoldige barmhjertighet over oss, så at du gjør oss som streber mot dine forjettelser, delaktige i de himmelske goder.» (Kirkebønn tiende søndag etter pinse.) «Allmektige, evige Gud, du som i din overvettes store faderkjærlighet skjenker de bedende langt mer enn de fortjener og ønsker, utgyt din barmhjertighet over oss, så du fjerner hva vår samvittighet frykter, og gir hva vår bønn ikke våger å begjære.» (Kirkebønn ellefte søndag etter pinse.)

A. J. Lutz.

St. Petri menighet, Halden, feirer sin sokneprest.

Halden — Norges øyestein — er en by med tradisjoner, og haldenserne forstår å ta vare på dem. Glede og sang har gode tradisjoner i Halden, navn som Reissiger og Oscar Borg vitner om dette, og St. Petri menighet skiller seg ikke ut fra sine bysbarn på dette punkt. Glede og sang preget da også festen i tilhøve av 25 års dagen for sokneprest Borsbooms prestevigsel 15. oktober.

Allerede søndag 10. okt. begynte menigheten feiringen av festen med felleskommunion for hele menigheten. Det vilde ellers bli umulig for mange av menigheten å delta i festmessen på selve dagen. Til denne var kirken blitt vakkert smykket med grønt og guirlander i de pavelige farger og med et veld av lys og blomster på altrene. Også i prestegården hadde nennsomme hender vært i arbeid og smykket foreningslokalet med de hollandske farger og dekket riktig lekke kaffebord for festen. Og overalt strålte et veld av høstens herlige blomsterprakt.

Selve jubileumsdagen, 15. oktober, ble feiret med sangmesse i kirken, og også under denne var flere av menigheten til Herrens bord. Ellers feiret jubilaranten dagen i

kreten av confratres som fra Oslo og Fredrikstad hadde funnet vegen til gamle Halden. Hele dagen strømmet festhilsener inn, telegrammer og blomster fra nær og fjern, og det fortsatte både lørdag og søndag, bevis på aktelse og kjærlighet både fra trosfellers og andres side.

Søndag 17. fant den offisielle feiring av jubileet sted. Om morgenen ble det feiret takkemesser både i kirken og i det nye, vakre kapell på St. Josephs hospital, men dagens store begivenhet var levittihøymessen. Kirken var da også fullsatt til denne sjeldne høytid, og det hersket en egen spent forventning i det store kirkerom. Under festlig klokkeklang ble jubilaranten av ministranter og assisterende prester, sokneprestene Rommelse og Høgh, hentet i prestegården og høytidelig ført til kirken for der å frambære festtakkemessen.

Denne ble en virkelig opplevelse — og for dem som ikke kjenner menigheten i Halden kanskje også en overraskelse — ved det lille, men dyktige kirkekors vakre utførelse av Notre-Dame-messen og det vidunderlige offertorium «Quid retribuam». Det var en prestasjon som de ivrige og offervillige sangere under søstrenes ledelse har all ære av. Sokneprest, pater Rommelse, holdt festprekenen og talte varmt og inderlig om Guds store gave til menneskene i prestevigselens sakrament: Presten som «alter Christus», som Kristi stedfortreder i forkynnelsen av Ordet og forvaltningen av sakramentene. Prekenen fortjente å bli gjengitt in extenso.

Om ettermiddagen samlet også den høytidelige levittandakt fullt hus, og i foreningslokalet var heller ikke en eneste plass ledig. Jubilaranten ble hilst med sang da han fra kirken kom inn i foreningslokalet fulgt av de andre prestene, og i en vakker framført og dyp følt prolog bar formannen i St. Birgittaforeningen, frk. Larsen, fram menighetens inderlige takknemlighet og hengivenhet for sin hyrde. Sokneprest Borsboom takket beveget for all den oppmerksomhet som var blitt vist ham: 25 års jubileet vilde for ham bli en minnedag like uforglemmelig som selve vigsel dagen. Som synlig bevis på sin takknemlighet gav han alle et vakkert minnebilde, og han glemte heller ikke de som var hindret i å delta i festen.

Sokneprest Høgh brakte så en hilsen fra nabomenigheten, St. Birgitta i Fredrikstad, med inderlig takk for all hjelp jubilaranten i de mange år har ytet sjelesorgen i St. Birgitta. I sin tale uttrykte han ønsket om at den kjærlighet og takknemlighet som St. Petri menighet no hadde vist sin sjelesørger, måtte leve videre i et trofast og virksomt katolsk liv. Det vilde være den beste gave jubilaranten kunde få fra den menighet han elsker og føler seg så sterkt knyttet til, en gave riktig etter hans hjerte. Talen sluttet med et 3×3 hurra for jubilaranten, et hurra som ikke minst de yngste i laget stemte kraftig i.

Så ble en del av de mange festhilsener lest opp. Det ble en hel liten Norges-reise og litt til. Der var hilsener fra hans høyærverdighet biskopen, fra presteskaper og søstre i nord og sør og fra mange, mange andre som pastor Borsboom er kommet i berøring med under sitt 25 årige virke i Norge, både katolikker og protestanter. Blant de mange hilsener la en særlig merke til en vakker utført adresse fra menigheten og adresse fulgt av en rundhåndet gave til soknekirkens restaurering fra St. Josephssøstrene i Halden. I sannhet en vakker og verdig måte å feire jubileet på.

Og så fulgte en riktig familiefest i hyggelig samvær om det festlige kaffe- og fruktbord, et samvær med alvor og skjemt og med sang både på hollandsk og norsk. Både voksne og barn hygget seg, så det ble vanskelig å bryte opp. Det bidrog ikke minst til festen dette at alle var samlet til ett: Søstre og menighet, voksne og barn.

Måtte både sokneprest Borsboom og St. Petri menighet enno få oppleve mange slike skjønne og rike festdager: Ad multos annos! Vekst og framgang for menigheten i år framover!

Gjest.

Herchjemme. —

Oslo. Tirsdag den 28. september hadde M.U.L. generalforsamling i klubblokalet. Først holdt pater Notenboom en kort andakt i biskoppens kapell. Deretter ble der valgt nytt styre. Peggy Jones trakk seg tilbake som formann, og kasseren Annik Wasler har giftet seg og er derfor gått ut av foreningen. Det nye styret består av: Berit Linnerud, formann, Tordis Røstad, viseformann, Inger Margrete Hegna, sekretær og Tordis Hongslo, suppleant. Pater Notenboom takket det gamle styret for det arbeidet det hadde nedlagt i året som gikk. Så sang vi M.U.L.-sangen. Da vi var blitt enige om møtedager o. l. gikk vi over til det materielle, og ved 10-tiden ruslet vi heim.

Sekretæren.

Hamar. Søndag 12. sept, Marias navnedag, holdt St. Olavs forbund lokalavd. på Hamar sitt månedlige møte etter andakten. Møtet var godt besøkt, også av annerledes troende. Møtet ble åpnet med Olavshymnen, og så fikk foredragsholderen ordet. Det var pater de Paepe som holdt et strålende og meget interessant foredrag om pater Peter Chanel, Stillehavets første martyr. Foredraget ble opplyst med bilder. Og det høstet selvsagt stort bifall. Så fikk vi sang og musikk- underholdning som stod på et høyt nivå, all den stund det var pianisten Toralf Norheim og sangerinnen fru Lydia Smith Hald som underholdt oss med sin herlige kunst. De høstet også selvsagt stort bifall. De materielle goder ble heller ikke glemt, og våre kjære St. Karl Borromæussøstre stelte som vanlig overmåte godt for oss. Så var det hyggelig samvær med allsang og utlodning av noen pene gjenstander som en flittig søster hadde laget. Hver på alle drog fornøyde heim.

Randi L.

Hønefoss. Søndag 3. okt. feiret Hønefossmenigheten sin patronatsfest i meget festlige former. Flere dager iforvegen var flittige hender i virksomhet for å gjøre St. Theresiadagen til et vakkert minne. Kirkens utsmykning bestod av et veld av hvite chrysantemer og eikelau i høstens farger. På et improvisert sidealter stod St. Theresiastatuen under en elektrisk lysbue og omgitt av skjønne roser. Høymessen selebrerter av pastor dr. teol. Arne Sund som bæret oss med sitt besøk. Han holdt også prekenen. Etter aftenandakten var der så menighetsfest i foreningslokalet. Etterat festens leder hadde ønsket velkommen holdt pastor Sund en liten tale hvori han nevnte at St. Theresias roser, som hun etter sin død skulde strø over jorden, måtte forståes symbolsk — det var hennes kristelige dyder som vi måtte ha som forbilde som var rosene. — Etter talen oppførtes et lite stykke «ved himmelporten» og de to agerende kom bra fra sin oppgave. I den mer muntre del av festen opptrådte først to herrer, som ved sin muntre sang og fornøyelige utstyr brakte stemningen på toppen, og der ble den resten av kvelden. — En del tilreisende hjalp også til med underholdningen, to damer sang duett og den ene leste en del nøydelige dikt hun selv hadde skrevet. Så sang en herre meget vak-

kert en del folkeviser. Alle de opptredende høstet veldig bifall. Så gikk vi til bords hvor der servertes te og krisesmørbrød og krisekaker — alt så nydelig anrettet at det gled ned på høykant. Festen var meget vellykket, det eneste som kunde beklages var at tiden gikk altfor fort. Som avslutning ble sunget «Store Gud vi lover deg» som visst bare Hønefossmenigheten kan synge den.

Referent.

Stabekk. Mandag den 27. september hadde St. Olavslaget sitt første møte etter ferien, med foredrag av H. Boetje om Holland. Med herr Boetje som cicerone reiste vi på kartet gjennom det lille, men med sine kolonier allikevel store Holland. Vi besøkte en del monumentale kirker og presteseminarier, besøkte bl. a. steder som det berømte universitet i Leiden, fredspalasset i Haag, beundret praktfulle blomstermarkere, tittet litt på den morsomme hollandske bunad, og fikk også et lite inntrykk av det kjempemessige arbeid: Zuidersjøens tørlegging, som vel må sies å være et av verdens underverker. Det interessante og underholdende foredrag ledsaget av vakre lysbilder og hollandske sanger, var festlig arrangert og vakte begeistring hos de mange tilstedeværende.

O. H.

Onsdag 13. oktober arrangerte det herværende ledd av Olavsforbundet en foredragsaften på Asker hotell. Pater A. J. Lutz, O.P. talte over emnet: «Kirkens stilling til krig og hva den gjør for fred.» Før og etter det interessante foredrag var det fiolinmusikk av herr Hjalmar Kristiansen, akk. av herr W. Olafsen.

Sekr.

Ignis

Ave Rex.

Man kan si hva man vil, det står ikke til å nekte at en ærlig, sunn frisk ungdom vil bli ledet. Det er hovmot, hovenskap og snusfornuft når en ungdom mener han har greie på alt, kjenner alt og i alle situasjoner og vansker kan finne de rette veier og treffe de rette avgjørelser. En ungdom som er ærlig overfor seg selv, som virkelig vet noe, er tidlig klar over at han ikke kan greie seg alene, at hans kunnskaper og erfaringer ikke strekker til, framfor alt når det dreier seg om ens åndelige liv, om religiøse og moralske spørsmål. ...Vi unge trenger en fører, et ideal.

For oss kristne, katolske ungdommer gis der bare ett ideal, én fører, en konge: Kristus.

Et høyere ideal, en sikrere fører, en mer opphøyet majestet fins ikke. Kan du tenke deg noe mer fullkomment ydmykt, ærlig, trofast, rent, modig og gudhengiven enn tømmermannsønnen fra Nazareth i Betlehem, i templet, på Thabor eller på det blodige Golgatha. I sannhet et svimlende høyt ideal for en ung mann eller kvinne av i dag.

En sikker fører. Vi behøver aldri tvile på hvor vi har Ham. Klart og tydelig har han kunngjort sine prinsipper i den hl. Skrift. Les hans evangelium, studer hans liv og du vil finne en klar retningslinje. Sikkert fører han oss ved sin hellige Kirke, og ved sine sendemenn Han har spredt ut over verden for å hjelpe og veglede og klarlegge Hans vilje i hvert enkelt, personlig tilfelle. Det fins ikke det knipetak du ikke vil finne hjelp i.

Å tjene: det er selve livets innhold. Og jo høyere person, jo høyere ideal, jo høyere sak en tjener, desto mer liv, desto rikere utbytte av livet. Kan vi tjene en høyere Herre, en større majestet enn Kristus, Guds enbårne Sønn?

For en konge vi har! For en ære å kunne kalle oss Hans tjenere, Hans undersåtter.

Millioner ungdommer for oss har i Kristus funnet sine idealers mål, den sikre ledelse, den ærefulle tjeneste og er kommet velberget gjennom ungdomsårene og lykkelig gjennom livet.

Katolsk ungdom, la Kristus føre an, la Kristus herske og du skal med Ham seire og bli lykkelig. Amen.

HARALD TAXT

Ungdomsdag, Kristi Kongefest 1943.

I de siste ti elleve årene er det på Kristi kongefest blitt feiret en ungdommens dag i Oslo. Det er blitt en så tradisjonsbetonet høytidelighet, at når noen sier Kristi kongefest mener de faktisk ungdomsdagen og selvsagt også omvendt. En skulde kunne tro, at etter som dagen ble alminnelig vilde interessen for den blekne, men dens popularitet er økt med årene.

Hva er så ungdomsdagen, hvilke mål og hvilken mening har den? Dette er kan hende et noe overflodig spørsmål, men det skader ikke å innprente en ting av så vidt stor betydning. Ungdomsdagen er en monstring av all katolsk ungdom i Oslo, enten de er medlem av noen ungdomsforening eller ikke. En monstring for vårt eneste og største ideal; Kristus vår Konge. På denne dag vil vi innvie hele vårt liv og alt vårt virke til Hans tjeneste. Ungdommens mål er å danne en fellesfølelse, eller å styrke den når den allerede er der, som kan knytte oss inderligere til vår hellige mor, Kirken. Også for å erfare den kraft som gjemmes i bevissheten om å være medeier i noe stort og opphøyet.

Meningen med ungdomsdagen er å kulminere et helt års arbeid og strev i et eneste stort begeistringsfyerverkeri. Riktignok skal det noe til å vekke en begeistring hos oss nøkterne nordmenn, som kan dekke det

uttrykk som ble anført, men når det gjelder vår hellige katolske Kirke skulde det vel ikke by på noen større vanskelighet.

Så er vi kommet til denne lille artikkels kjerne, nemlig den inntrengende appell til alle katolske unge å slutte opp om denne dagen som aldri før. La oss vise at det finnes en katolsk ungdomsskare i Oslo, en ungdomsskare som synes og ikke blir borte i mengden. Først og fremst er det av største viktighet at alle deltar i den store felleskommunion i ottemessen. I tilslutning til felleskommunionen vil vi arrangere en fellesfrokost i likhet med den vi hadde i fjor, som var så over all måte vellykket.

Det har vært en hake ved festlighetene i tidligere år, nemlig den at de fleste har noyd seg med å gå i ottemessen og siden gått heim eller på tur. Resultatet har da vært at under høymessen og prekenen til de unge har disse vært i sorgelig minoritet. La oss være enige om at dette ikke må gjenta seg i år, forat vi skal kunde si at vi har feiret ungdomsdagen helt ut. I år vier vi altså hele dagen til Kristus vår konge. Det tradisjonelle festmote om kvelden finner selvsagt også sted, omenn under enklere, men likså verdige former som ellers.

Til slutt vil jeg komme med et forslag til de andre menigheter rundt om i landet. Kunde ikke der arrangeres liknende tilstillinger også i de andre byene på samme dagen, slik at vi hadde denne dagen felles for hele landet? Vissheten om dette vil høyne dagen mer enn vi forstår. Det behøver nødvendigvis ikke være noen forening på stedet, men sokneprestene kunde vel klare et slikt arrangement. Da vilde vi i neste nummer av Ignis kunde bringe mange referater fra de forskjellige stasjoner, og dermed er de bånd knyttet som vi ønsket å knytte ved å ha et regelmessig ungdomsorgan i St. Olav. Med dette ønsker jeg alle en vellykket høytid, fellesfesten for alle katolske unge i hele Norge. La det ikke bare bli med dette forslaget, men realiser det også.

RO-SA.

Ignis.

Det er ikke for ingenting at ungdomsspalten har fått navn etter det element som falt fra himmelen i den time da vår hellige Kirke ble født. Vår ungdommelighet og Kirkens evige ungdommelighet har samme opphav og bor nære hverandre gjensidig.

Vi kan la Ignis være symbol på tre forskjellige sjellege egenskaper som til sammen danner et hele, en katolsk ungdom. For det første er ilden klarhetens symbol, symbolet på den klare tanke. Vi unge katolikker, som lever i omgivelser, som ikke tenker katolsk,

må sette oss godt inn i Kirkens lære. Vi må kjenne vår religion, vi må vite hva vi tror, vi må la hele vår tenkemåte renses av troen. For hvis vi uten å merke det, suger inn fra våre omgivelser tanker og meninger som ikke harmonerer med vår tro, da blir sinnet spaltet, viljen svekket og kampkraften, effektiviteten, liten. Derfor må vi gjøre alt som står i vår makt for at religionen kan gjennomlyse alle våre meninger, for at klarhetens ild kan rense vår tanke.

Men ilden er også symbol på noe annet, som henger nøye sammen med tankens klarhet, nemlig viljens renhet, det moralske livs renhet. Ilden er kysk, og ilden er forbunnet med purgatoriet. Vi må vite hva vi tror, vi må vite hva som er rett å gjøre. Men vi må også ha en rensset vilje, som setter all kraft inn på å gjøre det som er rett.

Men bare når en renser seg fra all den urenhet som forgår, kan en motta i seg den ild som aldri forgår. Ilden har enda en betydning, den er symbol på den rensede lidenskap. Lidenskapene er nok noe vi må kjempe imot; for de kan føre oss på gale veier, de kan hindre oss i å tenke over hva som er rett og i å sette alt inn på å gjøre det vi finner er rett. Men det er de dårlige lidenskaper. I stedet for disse skal vi sette en annen lidenskap som er meget større og går meget dypere og er meget varigere. Den er rensset, den er skapt av vår moralske vilje, den er næret av Kirken, den er tilpasset vår egen ungdommelighet. Den kristne kjærlighet er ikke en mild og lunken stuevarme. Den er Pinsens lidenskap, den er den Hellige Ånds glød. Når Ignis kan være et symbol for ungdommen, så er det fordi et ungdommelig sinn er åpent og lettbevegelig. Men det må være den rensende ild vi åpner oss for, og renhetens lidenskap som river oss med.

Da evangelisten Johannes stod under Kristi kors, var han en meget ung mann. Han hadde mottatt sannheten i sin sjel og klaret alle sine tanker med den, og han var kysk som ilden. Og hele hans liv blir preget av hans glødende kjærlighet til den treenige Gud. — Men også Guds hellige mor stod under korset, hun som vi pleier forestille oss mild og blid. Det er hun nok også, men også hun er et flammende bål. Virgo potens sies det i et litani, og slik den hellige Johannes så henne, var hun kledd i solen og hadde månen under føttene.

X.

Den mest spennende veddekamp.

Grunnlaget for et modig ungdomsliv.

Av pater N. Perquin. S. J.

Oversatt av J. D.

Spennende veddekamper.

Spennende veddekamper spilles for ved en enorm kraftanstrengelse å oppnå et stort og etterlengtet mål, de spilles for å oppnå noe som er verd å sette alt inn på.

Livets veddekamp spilles om himmelen, og det for å vinne den himmelen så seierrikt og sikkert som bare mulig.

Den veddekampen krever hele personens innsats.

Den er spennende som ingen annen, for uavgjort kamp består ikke der, og den som taper, finner etter siste omgangen djevelen og helvetet vente på seg.

Det er den siste og eneste veddekamp, en revansjematch er umulig.

Det det gjelder, er ikke lite og uten betydning. En ungdom vet — fra idretten kan han vite det —: ingenting gir mer kraft og mer livsmot enn bevisstheten om å måtte fylle store krav.

Målet i veddekampen.

Målet i veddekampen er å vinne. Den som spiller uten å ville vinne, han trener eller han vet ikke hva en kraftmåling er. Spillere som ikke med all sin kraft og all sin vilje er fast besluttet på å vinne, er ubrukelige, selv hvor store deres anlegg og evner enn er! ...I veddekampen om himmelen ikke annerledes: Den som ikke setter alt inn på å ta himmelen med storm, med sin fulle energi, han er høyst en middelmåtig spiller, som oftest enda mindre. Han har sjangse for å tape og viser at han er for lavsinnet for et ideal som uten unntagelse setter store spillere i begeistring.

Ubrukelige er også de som midt i kampen slapper av og kan hende på de farligste momenter mister alt initiativ.

No er det i livets veddekamp vel nesten ingen ungdom, kanskje i det hele tatt ingen, som ikke en gang i alderen mellom 14 og 20 — føler lyst til å slappe av og er fære for å miste sin kamplyst. Den som gir etter for det, er tapt for idealet.

Følgen er da også at han går og søker sine venner noen trinn lavere, og slutter seg til de middelmåtige (eller enda verre), som selvfølgelig søker å dekke over sin middelmådighet med store ord og såkalt frie manerer, akkurat som de usle spillere på idrettsplassen som heller ikke sier at de er feige, men later som de er dødstrette eller har fått et spark, for i hvert fall å redde sitt renommé. —

*

Neste gang: Hvordan veddekampen vinnes.

(forts.)

Ungdomstforeningen i Arendal.

I nummer 37—38 av St. Olav leser vi at ungdommen i Arendal har dannet et sangkor. Så vidt vi kan forstå er det en organisering av ungdommen dernede som har funnet sted. Dette gleder oss overordentlig. Det skulde være interessant å få høre litt fra dere dernede. En slik nyhet skulde selvfølgelig gjøres bekjent blant alle unge, slik at de fikk lyst til å følge eksemplet. No kan det jo hende at vi har tatt fullstendig feil, hvilket vi håper ikke å ha gjort. La oss derfor høre fra dere, for alt som angår den katolske ungdommen er av interesse for Ignis. Vi ønsker ungdommen i Arendal hell og framgang i sitt foretagende.

RO-SA.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.